

## **УМЕНЬШЕНИЕ НЕГАТИВНОГО ВЛИЯНИЯ ФАКТОРА СЕЗОННОСТИ НА РЕАЛИЗАЦИЮ РЕКРЕАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА**

Сезонность является проблемой неравномерности использования рекреационного потенциала Крыма, которая проявляется в колебаниях мощности рекреационных потоков, загрузке здравниц и других средств, занятости персонала и, как следствие, в экономических результатах работы предприятий.

Проблемы неравномерности использования рекреационных ресурсов в периоды сезонных колебаний рассмотрены в трудах Н.В. Фоменко[5], И.М. Яковенко[1] и А.С. Кускова [4].

В.А. Квартальнов [3] отмечает, что сезонность создает сложности в туризме, снижая рентабельность предприятий и эффективность использования основных фондов, а также влияет на текучесть кадров в период межсезонья.

Целью является исследование неравномерности использования рекреационного потенциала Крыма в связи с сезонностью.

Под сезонностью понимается постоянно повторяющиеся колебания деловой активности, связанные с интенсивностью действия рекреационных факторов на протяжении ряда лет. Эти колебания деловой активности характеризуются такими основными показателями как: занятость населения, рентабельность деятельности, загруженность производственных мощностей, нагрузка на природный потенциал, экология.

Крым располагает уникальными природными ресурсами, поэтому необходимо развивать те рекреационные подотрасли, которые связаны с использованием природных рекреационных ресурсов для лечения и оздоровления рекреантов, что даст возможность увеличить благоприятный период деловой активности.

Сезонность является причиной, которая сдерживает развитие социально-трудового рекреационного потенциала и препятствует его эффективной реализации.

На данный момент доля иногородних в структуре персонала занятого в сфере рекреации и туризма по мнению специалистов составляет около 50% [2].

Такой приток иногородних на период сезона в Крымский регион связан с более высоким уровнем доходности на вложенный труд, относительно других регионов в которых наблюдаются оттоки рабочей силы. Такое движение рабочей силы увеличивает предложение труда в Крымском регионе и делает его величину более высокой, чем способно обеспечить местное население. Спрос на рабочую силу является производным от спроса на туристско-рекреационные услуги, поэтому в период сезона его величина возрастает.

Пути смягчения негативного действия фактора сезонности также будет способствовать повышению квалификации персонала, росту его удельного веса, повышению престижности труда задействованного в сфере туризма и рекреации, заинтересованности работника в профессиональном развитии.

Для реализации рекреационного потенциала требуется развитие системы отношений государственно-частного партнерства в формировании сознательности, культуры, подготовке кадров и поднятия престижности профессии в рекреации и туризме, что требует внесение изменений в систему подготовки профессиональных кадров.

В структуре посещения Крыма за период 2000-2011 гг самый большой вес составляет отдых (57,5%) и лечение (24,0%). По мере развития делового туризма, а именно: проведение международных форумов, саммитов, симпозиумов, его доля увеличилась до 7,2%.

Санаторно-курортный комплекс в своем числе содержит только 149 из 544 предприятий способных функционировать круглогодично, что составляет 27,4%, а остальные 72,6% имеют сезонный характер. Таким образом наибольшая загрузка этих предприятий наблюдается в период июнь-сентябрь, что отражается на финансовом результате положительно, а в период межсезонья деятельность большинства приносит убытки. Предприятия, которые функционируют круглогодично, в соответствии с доходами рекреантов и периодом межсезонья, адаптируют международный опыт ценовой дискриминации и дифференциации. В этот период очень острой становится проблема максимально возможного погашения постоянных издержек.

Дифференціація, що застосовується підприємствами санаторно-курортного та готельного господарства згідно з даними [2] характеризується невеликою різницею в цінах на послуги в залежності від ділового циклу.

Одним з важливих природних рекреаційних ресурсів регіону, є клімат. Ялта як кліматичний курорт втрачає свої якості через зростаючу кількість автомобільного транспорту місцевого населення та приїжджого на період високої сезонної активності. Під впливом цього негативного фактора руйнується природний рекреаційний потенціал регіону. Для того, щоб уникнути такого негативного явища необхідні економічні заходи, що стимулюють скорочення викидів вихлопу автотранспорту.

Прибережна територія Криму володіє унікальними природними ресурсами, поєднанням яких дозволяють організувати відпочинок, лікування та оздоровлення.

Нерівномірність використання рекреаційного потенціалу Криму пов'язана, в першу чергу, з сезонними проявами природних факторів.

Для зменшення негативного впливу фактора сезонності, необхідно розвивати такі рекреаційні підгалузі, які пов'язані з використанням природних рекреаційних ресурсів для лікування та оздоровлення рекреантів. Природні рекреаційні ресурси є основною складовою в конкурентоспособності регіону. Ці підгалузі здатні підвищити рівень ділової активності в регіоні в період міжсезоння.

Для розвитку цих галузей необхідна система державно-приватного партнерства в області маркетингу, інвестування в приватний об'єкт та інфраструктуру на взаємовигідних умовах. Державство в системі державно-приватного партнерства може брати участь у розподілі прибутку підприємства відповідно до внесеного вкладу або на пільгових умовах фінансувати інноваційну діяльність.

Природний рекреаційний потенціал руйнується під впливом антропогенних факторів. Державство з свого боку повинно забезпечити заходи стимулювання збереження та розвитку природного рекреаційного потенціалу. Якщо така тенденція збережеться, то з часом скоротиться сегмент рекреантів, які на перше місце ставлять лікування поєднуючи його з відпочинком (зараз він становить 24%). А з часом, якщо не буде достатнього притоку інвестицій в ці галузі, то цей сегмент практично буде втрачено.

**Література:** 1. Яковенко І.М. Рекреаційне природопольовання: Методологія та методика досліджень / І.М. Яковенко. – Сімферополь: Таврія, 2003. – 335 с. 2. Санаторно-курортне лікування, організаційний відпочинок та туризм в АР Крим у 2010/2011 році: Стат. збірник / Головне управління статистики в АР Крим / За редакцією Н.О. Полонської – Сімферополь : Головне управління статистики в Автономній республіці Крим, 2011. – 152 с. 3. Квартальнов В.А. Туризм / В.А. Квартальнов. – М.: Фінанси та статистика, 2002. – 320с. 4. Кусков А.С. Рекреаційна географія / А.С. Кусков, В.Л. Голубева, Т.Н. Одинцова. – М. : Флінта, 2005. – 486 с. 5. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія. Учебне посібник / Фоменко Н.В. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312с.

*Васильківський Б.М.,*

*ст. викладач кафедри екології НУ «Києво-Могилянська академія»,  
м. Київ, Україна*

### **ЧОМУ СТАЛІЙ РОЗВИТОК ПЕРЕМАГАЄ НА ЗАХОДІ І НІДЕ БІЛЬШЕ?**

Світ заговорив про сталий розвиток після Конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку, що відбулася у червні 1992 року в Ріо-де-Жанейро, на якій було прийнято ряд міжнародних документів. В роботі цієї конференції прийняли участь керівники країн усього світу, тому не дивно, що конференція отримала назву – саміт «Планета Земля». Серед прийнятих документів були Декларація Ріо-де-Жанейро з навколишнього середовища і розвитку (Декларація Ріо), до якої увійшли 27 принципів сталого розвитку та «Порядок денний на ХХІ століття», в якому йдеться про сталий розвиток та про дії, які повинні виконати країни для його досягнення.

Однак, вже через п'ять років після Ріо на 11-ому пленарному засіданні дев'ятнадцятої спеціальної сесії ООН в доповіді щодо виконання згаданих вище документів, відзначалося, що в багатьох найменш розвинених країнах, особливо в Африці, спостерігаються повільні або